

maa vel huffe paa, at den Bestyrelse, der ved et saadant Foretagende som det omhandlede kommer frem fra Statens Side, ikke skal være og ikke i nogenfomhelst Henseende behøver at være forskjellig fra den Bestyrelse, som Private sætte i Spidsen for et lignende Foretagende. Her er ikke Spørgsmaal om et Foretagende, hvor den enkelte private Mand, som med sin hele Interesse er knyttet til sin egen Bedrift, selv kan styre og lede Alt; men her er Tale om et Foretagende, hvor den Private ligesaavel som Staten maa styre og lede det Hele igjennem sine Embedsmænd. Her er heller ikke Tale om et Forhold, som den ærede Taler berørte, hvor det er nødvendigt, at Bestyrelsen maa have i den Grad frie Hænder, som Staten ikke kan give den. Her er ikke Tale om at skulle benytte Markedet paa en saadan Maade, at det er nødvendigt, at den, der staaer i Spidsen for Bestyrelsen, nødtvungen og ubetinget kan tage sin Beslutning om Handlinger, hvoraf hele Foretagendets Held berøer. Nei, her er Tale om en almindelig god Administration, om at gaae efter visse faste Principer og at lade disse Principer modereres efter de efterhaanden forandrede Forhold. En privat Bestyrelse vil i saa Henseende være stillet netop paa samme Fod af sine Mandanter, som Statens Embedsmand vil være stillet af Statens som Driftsherre; jeg seer ingen Forskjel. Det ærede Medlem meente dernæst, at man med Hensyn til Indtægterne maatte være overordentlig bange for, at Jernbanedriften gik over til Staten, idet han meente, at Publicum vilde trænge stærkt paa Staten og vilde bevirke, at Taxterne ufornuftigt bleve nedsatte. Jeg maa tilstaae, at jeg har den modsatte Frygt, nemlig den, at, naar man overlader Driften til et privat Selskab, man da ikke skal komme til de Taxter, som kunne siges at være de fornuftige, de Taxter, som i Tidens Længde dog vilde vise sig at tilfredsstille netop rimelige og billige Forlangender. Jeg har denne Frygt, fordi det ligger i Sagens Natur, at ethvert privat Selskab maa først og fremmest see paa at skaffe sine Medlemmer som Actionairer, ikke alene et saa godt Udbytte som muligt, men tillige et vist nødtvungen og stadigt Udbytte. Et privat Selskab kan derfor ikke ventes

at ville gaae ind paa saadanne Nedsættelser af Taxterne, som maaskee vilde medføre et foreløbigt Tab, om de end i Tidens Længde maae siges at være ønskelige, fordi de dog efterhaanden gennem en Forøgelse af Samfærdselen bringe Indtægterne til at stige i et tilsvarende Forhold og samtidigt give det store Publicum Fordelen af at kunne reise saameget billigere. Det kan Staten gjøre, og jeg har ikke den Frygt som det ærede Medlem, for at man vil komme til det Modsatte, at man vil komme for langt ned. Det er ganske vist, at Publicum ofte vil forlange slige Forsøg, men Sagen er tillige den, at Indtægterne interessere i høj Grad Staten og os, der sidde her som Finans-kassens Vogtere, og netop som vor finansielle Stilling er for Diebliffet, troer jeg ikke, at vi her vilde være saa meget tilbøjelige til at gaae ind paa Nedsættelser, som kunne antages paa en virkelig følelig Maade at ville berøre Statskassens Interesser. En saadan Tilbøjelighed troer jeg overhovedet ikke, at man kan forudsætte hos en repræsentativ Forsamling, men allermindst troer jeg det hos den danske Rigsdag under de nuværende vanskelige finansielle Forhold.

Jeg skal fremdeles henlede Opmærksomheden paa, at det, som her er Tale om, tilmed ikke er en endelig Beslutning; om vi skulle gaae over fra den private Drift til Statsdriften, er der ikke Spørgsmaal om; det, der er Tale om, er, om Staten ikke fornuftigen nu maa overtage Driften foreløbig, indtil de under Arbejde værende Jernbaner ere fuldførte; foreløbig, fordi man til den Tid kan vælge at gaae tilbage til den private Drift, og Forholdene da efter al Rimelighed vilde stille sig heldigere for en Bortforpagtning af Banerne, end det nu er Tilfældet. Jeg maa nemlig tilstaae, at jeg ikke troer, at Staten i Diebliffet ret vel til Nogen vil kunne bortforpagte sine Baner paa en heldig Maade. Der kan fornuftigvis ikke, saaledes som Alt stiller sig i Diebliffet, være den Concurrence tilstede om at overtage Driften af de omhandlede Baner, som kan bevirke, at Staten, naar den gaar denne Vej, tør haabe at opnaae nogenlunde billige Villkaar. Det vil den ikke; men derimod er der langt større Rimelighed for, at den vil kunne opnaae